

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ. ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,

ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Τιμώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί καί προσφιλέστατα τέκνα,

Συμπορευόμενοι μέ τήν Παναγίαν Παρθένον, τήν ἐρχομένην «ἀποτεκεῖν ἀπορ-ρήτως» τόν προαιώνιον Λόγον, καί ἀτενίζοντες τήν ἐτοιμαζομένην νά ὑποδεχθῆ τό Θεῖον Βρέφος Βηθλεέμ, ἰδού ἐφθάσαμεν καί πάλιν τά Χριστούγεννα, ἔμπλεοι αἰσθημάτων εὐγνωμοσύνης πρός τόν Θεόν τῆς ἀγάπης. Ἡ πορεία πρός τήν μεγάλην ἑορτήν τῆς κατά σάρκα Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου ἦτο ἐφέτος διαφορετική ὡς πρός τās ἐξωτερικάς συνθήκας, λόγω τῆς σοβούσης πανδημίας. Καί ἡ ἐκκλησιαστική ζωή, ἡ συμμετοχή τῶν πιστῶν εἰς τās ἱεράς ἀκολουθίας, ἡ ποιμαντική μέριμνα καί ἡ καλή μαρτυρία ἐν τῷ κόσμῳ, ὑπέστησαν τās συνεπειάς τῶν ὑγειονομικῶν περιορισμῶν. Πάντα ταῦτα ὁμως δέν ἀφοροῦν εἰς τήν ἐσωτάτην σχέση τοῦ χριστωνύμου λαοῦ μέ τόν Χριστόν, εἰς τήν πίστιν εἰς τήν πρόνοιαν Αὐτοῦ καί τήν ἀφοσίωσιν εἰς τό «ἐν, οὔ ἐστι χρεία»^[1].

Εἰς τὰς ἐκκοσμηκευμένας κοινωνίας, τὰ Χριστούγεννα ἔχουν ἀποχρωματισθῆ, κατέστησαν ἡ ἐορτή τῆς ἐπιδεικτικῆς καταναλώσεως καί τῆς κοσμικότητος, χωρίς ὑποψίαν ὅτι κατὰ τὴν ἁγίαν ταύτην ἡμέραν τιμῶμεν τὸ «αἰεὶ μυστήριον»^[2] τῆς Θείας Ἐνανθρωπήσεως. Ὁ χριστιανοπρεπὴς ἐορτασμός τῶν Χριστουγέννων ἀποτελεῖ σήμερον πρᾶξιν ἀντιστάσεως εἰς τὴν ἐκκοσμίκευσιν τῆς ζωῆς καί εἰς τὴν ἐξασθένειαν ἢ καὶ νέκρωσιν τῆς αἰσθήσεως διὰ τὸ μυστήριον.

Ἐν τῇ σαρκώσει τοῦ Λόγου ἀποκαλύπτεται τὸ περιεχόμενον, ἡ κατεύθυνσις καί ὁ σκοπὸς τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως. Ὁ παντέλειος Θεὸς ὑπάρχει ὡς τέλειος ἄνθρωπος, διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ υπάρξωμεν «μέ τὸν τρόπον τοῦ Θεοῦ». «Ὁ Θεὸς γὰρ ἐννθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν»^[3]. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι, κατὰ τὴν βαθυστόχαστον ἔκφρασιν τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, «θεὸς κεκελευσμένος»^[4], «ζῶν θεούμενος»^[5]. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὑψίστη τιμὴ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἡ ὁποία ἀποδίδει εἰς τὴν ὑπαρξίν του ἀνυπερβλήτων ἀξίαν. Ἐν Χριστῷ, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καλοῦνται εἰς τὴν σωτηρίαν. Ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδέ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδέ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἔστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», θεολογεῖ θεοπνεύστεως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος^[6]. Πρόκειται περὶ μιᾶς καθοριστικῆς ἀνατροπῆς εἰς τὸν χῶρον τῆς ἀνθρωπολογίας, εἰς τὴν ἱεράρχειαν τῶν ἀξιῶν, εἰς τὴν θεώρησιν τοῦ ἥθους. Ἐκτοτε, ὅσοις θίγει τὸν ἄνθρωπον, στρέφεται κατὰ τοῦ Θεοῦ. «Οὐδέν γὰρ ὅσον ἄνθρωπος ἱερόν, ᾧ καὶ φύσεως ἐκοινωνήσεν ὁ Θεός»^[7].

Χριστούγεννα εἶναι ὅλη ἡ θεανθρωπίνη ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ Χριστὸς δινηκῶς βιοῦται ὡς ὁ Ἦν, ὁ Ὄν καὶ ὁ Ἐρχόμενος. Ὁ «ἐν ἀγκάλαις τῆς Μητρός» εἶναι ὁ «ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Πατρός», τὸ παιδίον Ἰησοῦς εἶναι ὁ σταυρωθεὶς, ἀναστάς καὶ ἐν δόξῃ ἀναληφθεὶς εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ὁ δίκαιος κριτὴς καὶ ὁ Βασιλεὺς τῆς δόξης. Αὐτὸ τὸ ἀνέκφαντον μυστήριον δοξάζομεν ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, αὐτὸ διακονοῦμεν, διακονηθέντες καὶ διακονούμενοι συγχρόνως ὑπὲρ αὐτοῦ. Αὐτὸ διετύπωσε θεοπνεύστως, «ἐπομένη τοῖς Ἁγίοις Πατράσι», ἡ ἐν Χαλκηδόνι Δ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Τὸ «δόγμα τῆς Χαλκηδόνος», τὸν ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν τρόπον τῆς προσλήψεως τῆς σαρκὸς τοῦ κόσμου ὑπὸ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, «ψάλλει» διὰ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐκφραστικῆς, τῆς ὀργανώσεως τοῦ ἱεροῦ χώρου, τοῦ ἐντυπωσιακοῦ τρούλλου, ὁ ὁποῖος ἀπεικονίζει τὴν τὰ πάντα συνέχουσαν θεῖαν φιλανθρωπίαν καὶ συνάπει τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια, διὰ τῶν εἰκόνων καὶ τοῦ διακόσμου, διὰ τῆς μοναδικῆς θεολογικῆς γλώσσης τῆς ἐκπάγλου φωτοχυσίας, ὁ πανίερος ναὸς τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἐν τῇ Πόλει τῶν Πόλεων, τὸ καύχημα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὸ κλεῖσμα τῆς οἰκουμένης.

Ἐν μέσῳ περιστάσεων καὶ θλίψεων πολλῶν, ἡγεῖ σήμερον ἡ λιγυρὰ φωνὴ τοῦ «ἀγγέλου Κυρίου», τοῦ «εὐαγγελιζομένου χαρὰν μεγάλην... παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ἡμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος»^[8]. Ἐορτάζομεν τὰ Χριστούγεννα, προσευχόμενοι διὰ τοὺς ἐν κινδύνοις καὶ ἀσθενείαις ἀδελφούς ἡμῶν. Θαυμάζομεν τὴν αὐτοθυσίαν τῶν ἱατρῶν καὶ τῶν νοσηλευτῶν καὶ πάντων τῶν συμβαλλόντων εἰς τὴν ἀντιμέτωπὴν τῆς πανδημίας. Χαίρομεν διαπιστοῦντες, ὅτι ὁ ἀσθενῶν προσεγγίζεται ὑπὲρ αὐτῶν ὡς ἱερόν πρόσωπον καὶ δέν μετατρέπεται εἰς ἀριθμὸν, περιστατικόν,

ἀντικείμενον, ἀπρόσωπον βιολογικὴν μονάδα. Ὡς ἐλέχθη προσφυσέστατα, ἡ «λευκὴ μπλούζα» τῶν ἱατρῶν εἶναι «ἓνα ἄσπρο ράσο», ἐκφράζει τὴν παραίτησιν ἀπὸ τοῦ «ἐμὸν» χάριν τοῦ ἀδελφοῦ, τὸ «ζητεῖν τὰ τοῦ ἐτέρου»^[9], τὴν ὀλικὴν ἀφιέρωσιν εἰς τὸν πάσχοντα. Εἰς αὐτὸ τὸ «ἄσπρο ράσο» καὶ εἰς τὸ ράσον τοῦ κληρικοῦ, σύμβολον ἀμφοτέρων θυσίας καὶ διακονικοῦ πνεύματος, ἡ ἔμπνευσις καὶ ἡ κινήτριος δύναμις εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ ὁποία εἶναι πάντοτε δῶρον τῆς θείας χάριτος, ποτὲ ἀποκλειστικῶς ἰδικόν μας κατόρθωμα.

Ἡ ἐπικίνδυνος πανδημία ἐκλόνησε πολλὰ αὐτονόητα, ἀπεκάλυψε τὰ ὅρια τοῦ τιτανισμοῦ τοῦ συγχρόνου «ἀνθρωποθεοῦ» καὶ ἀνέδειξε τὴν δύναμιν τῆς ἀλληλεγγύης. Ὅμοῦ μὲ τὴν ἀδιαμφισβήτητον ἀλήθειαν, ὅτι ὁ κόσμος μας ἀποτελεῖ ἐνότητα, ὅτι τὰ προβλήματα μας εἶναι κοινά, καὶ ἡ λύσις τῶν ἀπαιτῶν συμπραξίν καὶ συμπόρευσιν, ἀνεδείχθη ἐξόχως ἡ ἀξία τῆς προσωπικῆς συμβολῆς, τῆς ἀγάπης τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου, ἡ ὁποία ὑπερβαίνει τὸ ἀνθρώπινον μέτρον. Ἡ Ἐκκλησία συμπαρίσταται ἐνεργῶς, ἔργῳ καὶ λόγῳ, πρὸς τοὺς ἐμπεριστάτους ἀδελφούς καὶ προσεύχεται διὰ τὴν ἐνίσχυσιν αὐτῶν, τῶν συγγενῶν καὶ τῶν ὑπευθύνων διὰ τὴν περίθαλψιν, διακηρύττουσα συγχρόνως, ὅτι ἡ θεραπεία τοῦ ἀσθενοῦς, ὡς προσωρινή νίκη ἐπὶ τοῦ θανάτου, παραπέμπει εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ὑπέρβασιν καὶ τελικὴν κατάργησιν αὐτοῦ.

Δυστυχῶς, ἡ ὑγειονομικὴ κρίσις δὲν ἐπέτρεψε τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δράσεων, αἱ ὁποῖαι εἶχον προβλεφθῆ διὰ τὸ 2020, «ἔτος ποιμαντικοῦ ἀνακαινισμοῦ καὶ ὀφειλετικῆς μερίμνης διὰ τὴν νεολαίαν». Ἐλπίζομεν, ὅτι κατὰ τὸ ἐπερχόμενον ἔτος θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ πραγματοποιήσις τῶν προγραμματισθειῶν ἐκδηλώσεων διὰ τὴν νέαν γενεάν. Γνωρίζομεν ἐκ πείρας ὅτι, ἐφ' ὅσον οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι προσεγγισθοῦν μὲ κατανόησιν καὶ ἀγάπην, ἀποκαλύπτουν τὰς δημιουργικὰς τῶν δυνάμεις καὶ συμμετέχουν μὲ ἐνθουσιασμόν εἰς τὰ δρώμενα. Τελικῶς, ἡ νεότης εἶναι μία ἰδιαίτερος «θρησκευτικὴ» περίοδος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, μὲ ὄνειρα, ὁράματα καὶ βαθεῖας ὑπαρξιακὰς ἀναζητήσεις, μὲ ζῶσαν τὴν ἐλπίδα ἐνός νέου κόσμου ἀδελφοσύνης. Αὐτὴν τὴν «καινὴν κτίσιν»^[10], τοὺς «καινοὺς οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν ... ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ»^[11], εὐαγγελίζεται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, αὐτὴν εἰκονίζει ἐν τῇ πορείᾳ πρὸς τὰ Ἔσχατα.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί καὶ εὐλογημένα τέκνα,

Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὁ ἄνθρωπος ἀνακαινοῦται ὅλος, δὲν «βοηθεῖται» ἀπλῶς, ἀλλὰ «ἀληθεύει», βιώνει τὸν ἔνθεον προορισμόν του. Ὡς διεκήρυξεν ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδος τῆς Ὁρθοδοξίας, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν «ἕκαστος ἄνθρωπος ἀποτελεῖ μοναδικὴν ὄντοτητα, προωρισμένην εἰς προσωπικὴν κοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ»^[12]. Ἔχομεν τὴν θεόδοτον βεβαιότητα, ὅτι ὁ παρὼν βίος δὲν εἶναι ὁλόκληρος ἡ ζωὴ μας, ὅτι τὸ κακόν καὶ αἱ ἀρνητικότητες δὲν ἔχουν τὸν τελευταῖον λόγον εἰς τὴν

ιστορίαν. Ὁ Σωτήρ ἡμῶν δέν εἶναι ἕνας «ἀπό μηχανῆς Θεός», ὁ ὁποῖος παρεμβαίνει καί ἐξαφανίζει τά δεινά, ἐνῶ ταυτοχρόνως καταλύει τήν ἐλευθερίαν μας, ὡσάν αὕτη νά ἦτο «καταδίκη», ἐκ τῆς ὁποίας χρῆζομεν ἀπαλλαγῆς. Δι' ἡμᾶς τούς Χριστιανούς ἰσχύει τό ἀπαράμιλλον Πατερικόν: «Βουλομένων γάρ, οὐ τυραννουμένων τό τῆς σωτηρίας μυστήριον»^[13]. Ἡ ἀλήθεια τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας δοκιμάζεται διά τοῦ Σταυροῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ὁδός πρὸς τήν Ἀνάστασιν.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, συνεορτάζοντες μετά πάντων ὑμῶν ἐν θεαρέστῳ φρονήματι τά Χριστούγεννα καί τās λοιπās ἐορτάς τοῦ Ἁγίου Δωδεκαμημέρου, εὐχόμεθα ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Κέντρου τοῦ Φαναρίου, ὅπως ὁ συγκαταβάς τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων Σωτήρ χαρίζεται ὑμῖν ὑγιείαν, τήν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, προκοπὴν ἐν παντί ἔργῳ ἀγαθῷ, καί πᾶσαν ἄνωθεν εὐλογίαν, ἐν τῷ ἀνατέλλοντι νέφῳ ἔτει καί ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς ὑμῶν. Γένοιτο!

Χριστούγεννα ,βκ'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

[1] Πρβλ. Λουκ. ι', 42.

[2] Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, *Κεφάλαια διάφορα Θεολογικά καί Οἰκονομικά περί ἀρετῆς καί κακίας*, ἑκατοντάς πρώτη, IB', PG 90, 1184.

[3] Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, *Περί ἐνανθρωπήσεως*, 54.

[4] Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, *Εἰς τόν Μέγαν Βασίλειον Ἐπιτάφιος*, PG 36, 560.

[5] Τοῦ αὐτοῦ, *Λόγος ΜΕ', Εἰς τό Ἅγιον Πάσχα*, PG 36, 632.

[6] Γαλ. γ', 28.

[7] Νικολάου Καβάσιλα, *Περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς*, ΣΤ', PG 150, 649.

[8] Λουκ. β', 9-11.

[9] Α' Κορ. ι', 24.

[10] Β' Κορ. ε', 17.

[11] Β' Πέτρ. γ', 13.

[12] *Ἐγκύκλιος*, § 12.

[13] Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, *Εἰς τήν προσευχὴν τοῦ Πάτερ ἡμῶν*, PG 90, 880.